

קָדָם חֲכָמָתָא, וְהֵינּוּ דְכָתִיב מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קָדָם.  
 תָּאנָא, יוֹמָא חַד הָוָה אָתִי רַבִּי שְׁמַעוֹן מִקְפּוּטְקִיא  
 לְלוּד, וְהָוָה עֲמִיה רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי  
 אַבָּא הָוָה לָאִי, וְהָוָה רְהִיט אַבְתָּרִיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְהָוָה  
 רַכִּיב. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וַדַּאי (הוֹשַׁע יֵא) אַחֲרֵי ה' יִלְכוּ כְּאֲרִיָּה  
 יִשְׂאָג.

נַחַת רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיה, וַדַּאי כְּתִיב, (דְּבָרִים ט) וְאַשְׁב  
 בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, וַדַּאי חֲכָמָתָא  
 לָא מְתִישְׁבָא, אֶלָּא כַּד בַּר נָשׁ יְתִיב וְלֹא אֲזִיל, אֶלָּא  
 קָאִים בְּקִיּוּמִיה. וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי עַל מַה כְּתִיב וְאַשְׁב.  
 הַשְׁתָּא בְּנֵיחָא תְּלִיָּא מִלְתָּא. יתבו.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב וַתֵּרַב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל  
 בְּנֵי קָדָם וּמְכָל חֲכָמַת מְצָרִים. מַאי הִיא חֲכָמַת  
 שְׁלֹמֹה וּמַאי הִיא חֲכָמַת מְצָרִים וּמַאי הִיא חֲכָמַת כָּל בְּנֵי  
 קָדָם. אָמַר לֵיה, תָּא חֲזִי, בְּכַמָּה אֶתְר אוֹקִמוּהָ בְּהָוָה  
 שְׁמָא, דִּסְיִהָרָא כַּד אֶתְבְּרָכָא מְכָלָא, כְּתִיב וַתֵּרַב. בִּיּוּמוֹי  
 דְשְׁלֹמֹה, דְאֶתְרַבִּיָּאת וְאֶתְבְּרַכַת וְקִיָּמָא בְּאֶשְׁלָמוּתָא.

וַתִּנְיֵן, אֶלְפָּה טוּרִין מִתְרַבְּרִין קָמָה, וְכֻלְהוּ נְשִׁיבָא חַד  
 הוּוּ לְקָמָה. אֶלְפָּה גַּהֲרִין סְגִיָּאִין לָהּ, וּבְגַמִּיעָא  
 חֲדָא גְּמַעָא לֹון. טוּפְרָהָא מֵאֲחַדָּא לְאֶלְפָּה וְשִׁבְעִין עֵיבַר.  
 יְדָהָא אֲחִידָן לְאַרְבַּע וְעֶשְׂרִין (וּחְמִשׁ) אֶלְפָּה עֵיבַר,

לִית דְּנִפְיִק מְנָה לְסִטְר הָאִי, וְלִית דְּנִפְיִק מְנָה לְסִטְר  
 אַחֲרָא. כִּמָּה וְכִמָּה אֶלְפָּה תִּרְיִסִין, מִתְּאַחְדִּין בְּשַׁעֲרָהָא.  
 חַד עוֹלִימָא, דְּאוֹרְכִיָּה מִרִּישָׁא דְעֵלְמָא לְסִיפֵי דְעֵלְמָא,  
 נִפְיִק בֵּין רַגְלָהָא. בְּשִׁתִּין פּוֹלְסֵי דְנוֹרָא מִתְּלַבֵּשׁ,  
 בְּגוּוּנֵי דָא אֶתְמַנָּא עַל תַּתָּאִי (מִתְּחֹת) מֵאַרְבַּע סִטְרָהָא. דָּא  
 אִיהוּ נַעַר, דְּאַחִיד שִׁית מָאָה וְתִלְת עֶשְׂר מִפְתָּחַן עֲלָאִין  
 מִסִּטְרָא דְאַמָּא. וְכִלְהוּ מִפְתָּחַן עֲלָאִין, בְּשִׁנָּא דְחֶרְבָּא  
 דְּחִגִּיר בְּחֶרְצִיָּה תְּלִיִין.

הָהוּא נַעַר, קָרוּן לִיָּה חֲנוּךְ בֶּן יֶרֶד, בְּאִינוּן בְּרִיָּתִי,  
 דְּכֹתִיב, (מִשְׁלֵי כב) חֲנוּךְ לְנַעַר עַל פִּי דְרֶכּוֹ. וְאִי  
 תִּימָא מִתְּנִיתִין הִיא, וְלֹא בְּרִיָּתָא. בְּמִתְּנִיתָא דִּילָן  
 אוֹקִימָנָא מִיָּלִי, וְהָא אֶתְמַר, וְכִלְא מְלִתָּא חֲדָא אֶסְתַּכְּלוּ  
 (ב"א אֲשֶׁתְּכִלְלוּ). תְּחֹתִיָּה תְּטַלֵּל חַיּוֹת בְּרָא. דְּתַנִּיא (ב"א דִּתָּא חו"ג),  
 כִּמָּה דִּישְׂרָאֵל קִדִּישָׁא עֲלָאָה, אֶקְרִי בֶּן לְאַמִּיָּה, דְּכֹתִיב,  
 (מִשְׁלֵי ד) כִּי בֶּן הָיִיתִי לְאָבִי רַךְ וַיַּחֲדִיד לְפָנַי אֲמִי, וְכֹתִיב,  
 (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, הָכִי נָמִי לְתַתָּא, דָּא אֶקְרִי נַעַר  
 לְאַמִּיָּה. דְּכֹתִיב, (דוֹשֵׁעַ יא) כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וְאוֹהֵבֵהוּ, וּבְכִמָּה  
 גּוֹוִנִין אֶקְרִי בֶּן יֶרֶד, וְהָא אוֹקִימָנָא.

אַבְל תָּא חַזִּי, בֶּן יֶרֶד מִמֶּשׁ. דְּתַנִּינָן, עֶשְׂר יְרִידוֹת יֶרֶדָה  
 שְׂכִינָה לְאַרְעָא, וְכִלְהוּ אוֹקְמוּנָה חֲבַרְיָא וְאַתְמַר.  
 וְתַחֲוֹת הָאִי, כִּמָּה חַיּוֹתָא קְיִימִין, דְּאַקְרוּן חַיּוֹת בְּרָא  
 מִמֶּשׁ.

תַּחֲתֵי אֵינֹן חַיּוֹתָא, מִתְאַחֲדֵן שְׁעָרָא דְסִיְהָרָא,  
 דְּאֶקְרוּן כְּכַבֵּיָא דְשִׁרְבִיטָא, דְשִׁרְבִיט מִמָּשׁ, מֵאֲרִי  
 דְּמֵאֲרִין, מֵאֲרִי דְּמִתְקַלָּא, מֵאֲרִי דְּקִשְׁוִי, מֵאֲרִי דְּחוּצְפָא.  
 וְכִלְהוּ אֶקְרוּן מֵאֲרִי (נ"א שְׁעָרִי) דְּאֶרְגֹּוּנָא, יְדָהָא וְרַגְלָהָא  
 אֲחִידָן בְּהַאי, כְּאַרְיִה (קַדִּישָׁא) תְּקִיפָא דְּאֲחִיד עַל טְרַפֵּיהָ.  
 וְעַל דָּא כְּתִיב, (מִכָּה ה) וְטָרַף וְאִין מִצִּיל.

טוּפְרָהָא, כָּל אֵינֹן דְּאֶדְפְּרִין חוּבֵי בְּנֵי נֶשָׂא, וְכִתְבִין  
 וְרִשְׁמִין חוּבֵייהוּ בְּתִקְיָפוּ דְּדִינָא קֶשְׂיָא. וְעַל  
 דָּא כְּתִיב, (יִרְמִיָּה יז) חֲטָאת יְהוּדָה כְּתוּבָה בְּעֵט בְּרוֹזל בְּצַפּוֹרֶן  
 שָׁמִיר. מַהוּ שָׁמִיר. הֵהוּא דְּרִשְׁיִם וְנִקְיָב אֲבָנָא, וּפְסִיק לָהּ  
 לְכָל סְטָרָא. זוּהָמָא דְּטוּפְרָהָא, כָּל אֵינֹן דְּלֹא מִתְדַבְּקִין  
 בְּגוּפָא דְּמִלְכָּא, וַיִּנְקִין מִסְטָרָא דְּמִסְאָבוּתָא, כִּד שְׁאֲרֵי  
 סִיְהָרָא בְּפִגְיָמוּ.

וּבְגִין דְּשְׁלֵמָה מִלְכָּא יִרְתָּא לְסִיְהָרָא בְּשְׁלִימוּתָא, בְּעֵי  
 לְיִרְתָּא לָהּ בְּפִגְיָמוּתָא, וְעַל דָּא אֲשֶׁת־דָּל לְמִידַע,  
 בְּדַעְתָּא (בְּרַעוּתָא) דְּרוּחִין וְשִׁדִּין, לְמִירַת סִיְהָרָא בְּכָל סְטָרָא.  
 וּבִיּוֹמוֹי דְּשְׁלֵמָה מִלְכָּא, בְּכָלֹא אֲתַנְהִיר סִיְהָרָא. הָדָא  
 הוּא דְּכְתִיב, (מִלְכִים א ה) וַתִּרְבַּ חֲכָמַת שְׁלֵמָה,  
 וַתִּרְבַּ דְּיִיקָא. מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קָדָם, רָזָא עֲלָאָה הוּא,  
 כְּמָה דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ  
 אֲדוּם וְגו'. וְאֵלִין אֶקְרוּן בְּנֵי קָדָם, דְּכִלְהוּ לָא אֲתַקְיָמוּ,

בַּר מִהָאִי דְכִלְיָלָא דְכֹר וְנוֹקְבָא דְאֶקְרִי הַדְר. דְכְתִיב,  
וַיִּמְלוֹךְ תַּחֲתָיו הַדְר וְגו'.

וְתַאנָּא, הָאֵף עַל גַּב דְּאֶתְקַיִימַת (נ"א דְּאֶתְנַהֲרִית סִיחָרָא), לֹא  
אֶתְנַהֲרִית בְּאֶשְׁלָמוֹתָא. עַד דְּאֶתָּא שְׁלָמָה,  
דְּאֶתְחַזִּי לְקַבְלָהָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. דְּבִגִּין כְּךָ אִמְיָה בַּת  
שְׁבַע הֹוֹת.

וּמְכָל חֲכָמַת מְצָרִים, דָּא חֲכָמָה תַּתָּאָה, דְּאֶקְרִי שְׁפָחָה  
דְּבַתֵּר רִיחִיא, וְכֹלָא אֶתְכִלִּילַת הָאִי חֲכָמָה  
דְּשְׁלָמָה, חֲכָמַת בְּנֵי קָדָם, וְחֲכָמַת מְצָרִים. אָמַר רַבִּי  
אָבָא, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא, דְּשְׁאִילְנָא קַמְךָ מְלָה דָּא, דְּהָא בְּכָל  
הַיָּי מִיָּלִי (מְלָה דָּא) זְכִינָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מְלִין אֶלִין,  
הָא אוֹקִימְנָא לוֹן, וְהָא אֶתְמָרוּ.

תַּאנָּא, (קַחֲלַת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עַמְלוֹ, יְכוּל אָף  
עַמְלָה דְּאוֹרִייתָא, תַּלְמוּד לּוֹמַר שְׁיַעֲמוּל תַּחַת  
הַשְּׁמֶשׁ (בְּתִיב). שְׁאֵנִי עַמְלָה דְּאוֹרִייתָא, דְּלַעֲיִלָּא מִן  
שְׁמֶשׁ הוּא. רַבִּי חִיָּיא אָמַר, אָף עַמְלָה דְּאוֹרִייתָא,  
דְּאִיהוּ עַמְלָה בְּגִינִיהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא, אוּ בְּגִין יְקָרָא דִּילֵיהָ.  
הָאִי תַּחַת הַשְּׁמֶשׁ כְּתִיב. דְּהָא לָא סָלִיק לְעִילָא. תַּנְיָא  
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶפִּילוּ אִי בַר נֶשׁ קַיִים אֶלְף שְׁנִין,  
הָהוּא יוֹמָא דְּאֶסְתַּלַּק מֵעַלְמָא, דְּמִי לִיהָ כְּפִילוּ לָא  
אֶתְקַיִים בַּר יוֹמָא חַד:

וְשִׁכְבְּתִי עִם אַבּוֹתַי, זָכָא חוּלְקֵהוּן דְּאַבְהָתָא,  
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֹון רְתִיכָא קְדִישָׁא  
 לְעִילָא, וְאַתְרֵעֵי בְּהוּ, לְאַתְעֵטְרָא עֲמֵהוּן. הֵדָא הוּא  
 דְּכְתִיב, (דברים י) רַק בְּאַבּוֹתֶיךָ חָשַׁק ה' וְגו'. אָמַר רַבִּי (דף  
 רכד ע"א) אֲלֵעֶזֶר, יַעֲקֹב הוּא יָדַע, דְּהָא עֲטוּרָא דִּילִיָּה  
 בְּאַבְהָתִיָּה הוּא, דְּהָא עֲטוּרָא דְּאַבְהָן עֲמִיָּה הוּא, וְהוּא  
 עֲמֵהוּן. וְעַל דָּא בְּאַתְוּוֹן גְּלִיפִין תְּנִינָן, שׁ תֵּלַת קְשָׁרִין,  
 תְּרִין קְשָׁרִין, חַד מֵהָאֵי סְטָרָא, וְחַד מֵהָאֵי סְטָרָא, וְחַד  
 דְּכָלִּיל לֹון. וְדָא הוּא דְּתִנִּינָן, (שמות כו) וְהִבְרִיחַ הַתִּיכּוֹן  
 בְּתוֹךְ הַקָּרְשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, וְהָהוּא  
 קְשָׁרָא דְּבִאֲמֻצְעִיתָא, אֲחִיד לְהָאֵי סְטָרָא, וּלְהָאֵי סְטָרָא.  
 וְעַל הָאֵי פְתִיב, וְשִׁכְבְּתִי עִם אַבּוֹתַי וְדָאֵי.

וְשִׁכְבְּתִי עִם אַבּוֹתַי וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה  
 מב) הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ וְהָעוֹרִים הִבִּיטוּ לְרֹאוֹת.  
 הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ, אֵלֶיךָ בְּנֵי נֶשָׂא דְּלֹא צִיִּיתִין לְמַלּוּלֵי  
 אֹרִיִּיתָא, וְלֹא פָקְחִין אֹודְנִיָּהוּ, לְמִשְׁמַע לְפָקוּדֵי  
 דְּמֵאִרִיָּהוּן. וְהָעוֹרִים, דְּלֹא מִסְתַּכְּלִין לְמַנְדַּע עַל מָה  
 אֵינּוֹן קְיָיִמִין. דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא פְּרוּזָא נְפִיק וְקָרִי,  
 וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַּח.

דְּתִנִּיָּא, אֵינּוֹן יוֹמִין דְּבַר נֶשׂ כַּד אֲתַבְּרִי, בְּהָהוּא יוֹמָא  
 דְּנִפְק לְעֵלְמָא, כְּלָהוּ קְיָיִמִין בְּקִיּוּמֵיָּהוּ.

וְאֶזְלִין וְטָאֲסִין בְּעֵלְמָא, נְחַתִּין וְאֶזְהָרִין לְבַר נָשׁ, כֹּל יוֹמָא  
 וְיוֹמָא בְּלַחֲדוּי. וְכֹד הֵהוּא יוֹמָא אֲתִי וְאֶזְהַר לִיָּה, וְבַר נָשׁ  
 עֶבֶיד בְּהֵהוּא יוֹמָא חוּבָא קָמִי מְאָרִיָּה. הֵהוּא יוֹמָא סָלִיק  
 בְּכִסּוּפָא, וְאַסְהִיד סְהֵדוּתָא, וְקָאִים בְּלַחֲדוּי לְבַר.

וְתָאנָא, בְּתַר דְּקָאִים בְּלַחֲדוּי, יְתִיב, עַד דְּבַר נָשׁ  
 עֶבֶיד מִנִּיהַ תְּשׁוּבָה. זָכָה, תָּב הֵהוּא יוֹמָא  
 לְאַתְרִיָּה. לָא זָכָה, הֵהוּא יוֹמָא נְחִית, וְאַשְׁתַּתַּף בְּהֵהוּא  
 רוּחָא דְלִבְר, וְתָב לְבֵיתִיָּה. וְאַתְתַּקֵּן בְּדִיוֹקְנִיָּה דְהֵהוּא בַר  
 נָשׁ מִמֶּשׁ, בְּגִין לְאַבְאָשָׁא לִיָּה, וְדִיר עֲמִיָּה בְּבֵיתָא.  
 וְאִית דְּדִינְרָא לְטַב אִי הוּא זָכִי. וְאִי לָאו, דִּינְרִיָּה עֲמִיָּה  
 לְבִישׁ.

בֵּין כַּף וּבֵין כַּף, אֲתַפְקֵדֵן אֵינּוֹן יוֹמִין וְחִסְרִים, וְלָא  
 עָאֲלִין בְּמִנְיָנָא דְאֵינּוֹן דְאַשְׁתְּאַרוּ. וּוִי לְהֵהוּא בַר  
 נָשׁ, דְגָרַע יוֹמוֹי קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, וְלָא שְׁבִיק לְעִילָא  
 יוֹמִין, לְאַתְעֻטְרָא בְּהוּ בְּהֵהוּא עֵלְמָא, וְלְאַתְקַרְבָּא  
 בְּהַדִּיָּהוּ קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא.

תָּא חֲזִי, כִּד קָרִיבוּ אֵינּוֹן יוֹמִין קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא. אִי  
 הוּא זָכָאָה, הֵאִי בַר נָשׁ דְנִפְיֵק מֵעֵלְמָא, סָלִיק וְעָאֲל  
 בְּאֵינּוֹן יוֹמִין. וְאֵינּוֹן לְבוּשֵׁי יָקָר, דְמַתְלַבְּשָׁא בֵּיהַ  
 נְשֻׁמְתִיָּה. וְאֵינּוֹן יוֹמִין הוּוּ, דְזָכָה בְּהוּ, וְלָא חָב בְּהוּ.  
 וּוִי לְהֵהוּא דְגָרַע יוֹמוֹי לְעִילָא. דְכֹד בְּעָאֵן לְאַלְבָּשָׁא

לִיה בְּיוֹמוֹי, אֵינּוֹן יוֹמִין דְּפָגִים אִיהוּ בְּחוּבוֹי, חֶסְרִין  
 מִהֵוּא לְבוּשָׁא, וְאֶת־לִבֵּשׁ בְּמִנָּא חֶסְרָא. כָּל שְׂכַן אִי  
 סַגִּיאִין אֵינּוֹן, וְלֹא לָהּוּי לִיה לְבַר נֶשׁ בְּמָה דְּאֶת־לִבֵּשׁ  
 בְּהֵוּא עֲלֵמָא. כְּדִין וּוִי לִיה, וּוִי לְנַפְשִׁיה, דְּדִיִּינִין לִיה  
 בְּגִיחָנָם עַל אֵינּוֹן יוֹמִין. יוֹמִין עַל יוֹמִין, יוֹמִין עַל חַד  
 תְּרִין. דְּכַד נִפְיִק מִהֵאִי עֲלֵמָא, לָא אֲשַׁכַּח יוֹמִין דְּאֶת־לִבֵּשׁ  
 בְּהוּ, וְלֹא הָוִי לִיה לְבוּשָׁא בְּמָה דְּאֶת־כַּסִּי. זַכָּאִין אֵינּוֹן  
 צְדִיקָא, דִּיּוֹמִיהוֹן כְּלֵהוֹן טְמִירִין אֵינּוֹן לְגַבִּיה דְּמִלְכָּא  
 קְדִישָׁא, וְאֶת־עֲבִיד מְנַיִהוּ לְבוּשֵׁי יָקָר, לְאֶת־לִבֵּשׁ אִיהוּ  
 בְּעֲלֵמָא דְּאֶתִי.

תְּנִינִין בְּרִזָּא דְּמִתְנִיתִין, מֵאִי דְּכְתִיב, (בראשית ג) וַיִּדְעוּ כִּי  
 עֲרוּמִים הֵם, יִדְעָה יְדַעִי מִמֶּשׁ. דְּהֵוּא לְבוּשָׁא  
 דִּיקָר, דְּאֶת־עֲבִיד מֵאֵינּוֹן יוֹמִין, גָּרַע מְנַיִהוּ, וְלֹא  
 אֲשַׁתָּאֵר יוֹמָא מֵאֵינּוֹן יוֹמִין לְאֶת־לִבֵּשׁ אִיהוּ. הֵדָא הוּא  
 דְּכְתִיב, (תהלים קלט) גִּלְמֵי רָאוּ עֵינֵיהֶם וְעַל סַפְרָהּ כָּלָם  
 יִפְתָּבוּ. יָמִים יוֹצְרוּ. יָמִים יוֹצְרוּ וְהָאִי, וְלֹא אֶחָד בְּהֵם,  
 דְּהָא לָא אֲשַׁתָּאֵר חַד מְנַיִהוּ לְאֶת־לִבֵּשׁ אִיהוּ. עַד  
 דְּאֲשַׁתָּדֵל אָדָם, וְעַבְד תְּשׁוּבָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְבִיל  
 לִיה, וְעַבְד לִיה מָאנָא (מֵאֵינִי) לְבוּשָׁא אַחַרְנִין, וְלֹא מִן  
 יוֹמוֹי. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית ג) וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם  
 וְלֵאשֶׁתּוֹ פְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם.

תָּא תְּחִי, בְּאַבְרָהָם דְּזִכָּה, מַה כְּתִיב, (בראשית מד) בָּא  
 בְּיָמִים, מְשׁוּם דְּזִכָּה. כַּד אֶסְתַּלַּק מֵהָאִי עֲלָמָא,  
 בְּאִינוּן יוֹמִין מִמֶּשׁ דִּילִיָּה, עָאל וְאֶתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, וְלֹא גָרַע  
 מִהֵהוּא לְבוּשׁ יֶקָר כְּלוּם, דְּכְתִיב בָּא בְּיָמִים. בְּאִיּוֹב מַה  
 כְּתִיב, (איוב א) וַיֹּאמֶר עָרוּם יֵצְאֵתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרוּם אָשׁוּב  
 שָׁמָּה. דְּהָא לָא אֶשְׁתָּאֲר לְבוּשָׁא לְאֶתְלַבֵּשָׁא בֵּיהּ.

תְּנָא, זַכָּאִין אִינוּן צְדִיקָא, דִּיּוֹמִיָּהוּן זַכָּאִין, וְאֶשְׁתָּאֲרוּ  
 לְעֲלָמָא דָּאֲתִי (זכאין), וְכַד נִפְקִין, מִתְחַבְּרִין כְּלָהוּ,  
 וְאֶתְעַבִּידוּ (דף רכז ע"ב) לְבוּשֵׁי יֶקָר, לְאֶתְלַבֵּשָׁא בֵּיהּ. וּבִהֵהוּא  
 לְבוּשָׁא, זַכָּאִין לְאֶתְעַנְגָּא מֵעַנּוּגָא דְעֲלָמָא דָּאֲתִי,  
 וּבִהֵהוּא לְבוּשָׁא, זְמִינִין לְאַחֵיָּא וְלִמְיָקָם. וְכֹל אִינוּן  
 דָּאִית לְהוּ לְבוּשָׁא יְקוּמוּן, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב לד)  
 וַיִּתְיַצְבוּ כִּמוֹ לְבוּשׁ. וּוִי לְאִינוּן חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דִּיּוֹמִיָּהוּן  
 בְּחוּבֵיהוּן (עלמין) חֲסָרִין, וְלֹא אֶשְׁתָּאֲר מִנֵּיָּהוּ, בַּמָּה  
 דָּאֲתַכְסִּיין, כַּד יִפְקוּן מֵעֲלָמָא.

תְּאֲנָא, כָּל אִינוּן זַכָּאִין, דְּזָכוּ לְאֶתְלַבֵּשָׁא בְּלְבוּשׁ יֶקָר  
 בִּיּוֹמִיָּהוּן, מִתְעַטְרִין בְּהֵהוּא עֲלָמָא (ס"א גולמא),  
 מֵעַטְוִרֵי דְּמִתְעַטְרֵי בְּהוּ אַבְהֵן, מִהֵהוּא נַחַל דְּנִגִּיד וְנִפְיָק  
 לְגַנְתָּא דְּעַדָּן. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה מד) וְנַחֲךָ ה' תָּמִיד  
 וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נִפְשֶׁךָ וְגו'. וְאִינוּן חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דְּלֹא  
 זָכוּ לְאֶתְלַבֵּשָׁא בְּלְבוּשָׁא דִּיּוֹמִיָּהוּן, עֲלֵיָּהוּ כְּתִיב, (ירמיה יז)

וְהָיָה כְּעָרְעָר בְּעָרְבָה וְלֹא יֵרָאֶה כִּי יָבֵא טוֹב וְשָׁכֵן חֲרָרִים  
בְּמִדְבָּר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דִּיעֵקֵב, דִּרְחֲצָנוּ יִתִּיר  
הוּוּ לֵיהּ, דְּכִתִּיב וְשָׁכַבְתִּי עִם אַבּוֹתַי. דְּאִזְכִּי בְּהוּ  
וְלֹא בְּאַחֲרָא. דְּאִזְכִּי בְּהוּ, לְאַתְלַבְּשָׂא בְּיוֹמִין דִּילֵיהּ,  
וּבְיוֹמִין דִּלְהוֹן.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּתִיב, (בראשית כז) וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו  
וַיְבָרְכֵהוּ. בְּגָדָיו. בְּגָדֵי עֵשָׂו מִבְּעֵי לֵיהּ. דְּהָא לֹא

דִּינִידִיהּ הוּוּ, אֶלָּא דִּעֵשָׂו הוּוּ הִנְהוּ בְּגָדִים. דְּכִתִּיב, (בראשית

כז) וַתִּקַּח רַבֵּקָה אֶת בְּגָדֵי עֵשָׂו בְּנֵה הַגָּדוֹל הַחֲמוּדוֹת,

בְּגָדֵי עֵשָׂו כְּתִיב (הכא), וְהָכֵא רִיחַ בְּגָדָיו, דִּיעֵקֵב מִשְׁמַע.

אֶלָּא, הָכֵי אִוְקִימָנָא, וַיִּרַח, כְּלוּמַר, אִסְתַּכַּל לְהֵלָאָה,

וְאַרְחַ רִיחָא דְלְבוּשׁוֹי דִּיהוּא עֲלִמָא, כְּדִין

בְּרַכִּיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, רָאֵה רִיחַ בְּנֵי כְּרִיחַ שְׂדֵהָ, דָּא הוּא

חֲקַל דִּתְפּוּחִין קְדִישִׁין. אָמַר, הוּאִיל וְזִכִּיתָ בְּאִינוּן לְבוּשֵׁי

יָקָר, וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם. מֵאֵי מִשְׁמַע, בְּגִין

דְּבַהֲהוּא חֲקַל דִּתְפּוּחִין קְדִישִׁין, נָטִיל (ס"א גְּטִיף) טָלָא כֹּל

יּוֹמָא, מִתְּהוּא אַתְר דְּאִקְרִי שָׁמַיִם, דְּכִתִּיב מִטַּל הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכֹלָא בְּרַכִּיָּה, מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי

הָאָרֶץ. מֵאֵי טַעֲמָא, בְּגִין דְּוַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו.

בְּגָדָיו מִמֶּשׁ, כְּמָה דְּאִוְקִימָנָא. תְּנָא, אֶלְפָּה וְחַמֶּשׁ מֵאָה

רִיחִין, סֶלְקִין בְּכָל יוֹמָא מִגֵּן עֵדֶן, דְּמִתְבַּסְמִי בְּהוּ אֵינּוֹן  
 לְבוּשֵׁין דִּיקָר דִּהֵהוּא עֲלֵמָא, דְּמִתְעַטְרֵן מִן יוֹמוֹי דְּבַר  
 נִשְׁ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה לְבוּשֵׁין אֵינּוֹן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,  
 טוּרִי (ויקרא ע"א ע"ב) דְּעֲלֵמָא, עַל דָּא פְּלִיגוּ. אֲבַל  
 תִּלְתָּא אֵינּוֹן. חַד דְּמִתְלַבְּשֵׁי בְּהֵהוּא לְבוּשָׁא, רוּחָא  
 דְּבִגְנָתָא דְּעֵדֶן דִּיאֲרַעָא. וְחַד יְקָרָא מִכְּלָא, דְּמִתְלַבְּשָׁא  
 בֵּיהּ נִשְׁמָתָא בְּגוּ צְרוּרָא דְּחַיִּי, בֵּין פּוּרְפִירָא דְּמִלְכָּא. וְחַד  
 לְבוּשָׁא דְּלִבְר, דְּקָאִים וְלָא קָאִים, אֲתַחְזִי וְלָא אֲתַחְזִי.  
 בְּהַאי מִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ נַפְשָׁא, וְאִזְלָא וְשָׂטָא בְּעֲלֵמָא.

וּבְכָל רִישׁ יְרַחִי (שְׁתָּא) וְשִׁבְתָּא, אִזְלָת וְאֲתַקְשֶׁרֶת בְּרוּחָא  
 דְּבִגְנָתָא דְּעֵדֶן דִּיאֲרַעָא, דְּקִימָא בֵּין פְּרַגּוּדָא  
 יְקִירָא, וּמִנִּיהּ אִוְלִיף וַיֵּדַע מַה דִּיֵּדַע, וְשָׂטָא וְאִוְדַע לִיהּ  
 בְּעֲלֵמָא.

תְּנָא, בְּתַרִּין קְשׁוּרִין אֲתַקְשֶׁר נַפְשָׁא, בְּכָל רִישׁ יְרַחִא  
 וְשִׁבְתָּא, בְּקְשׁוּרָא דְּרוּחָא, דִּי בֵּין רִיחִי בּוּסְמִין  
 דְּבִגְנָתָא דְּעֵדֶן דִּיאֲרַעָא, וּמִתְמֵן אִזְלִל וְשָׂאט, וְאֲתַקְשֶׁר  
 עִם רוּחָא בְּנִשְׁמָתָא דְּצִרִירָא בְּצְרוּרָא דְּחַיִּי, וּמִתְרוּיָא  
 וּמִתְזַנְת מֵאֵינּוֹן זִיוִין יְקָרִין, דְּהַאי סְטָרָא, וְדֵהַאי סְטָרָא.  
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, וְנַחֲךָ ה' תָּמִיד, תָּמִיד דִּיִּקָּא.

וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצַחוֹת נַפְשֶׁךָ. מְהוּ בְּצַחְצַחוֹת. אֶלָּא צַחוֹתָא

חַד, כִּד אֶתְקַשֵּׁר בְּרוּחָא דְבִגְנָתָא דְלִתְתָּא, צַחוּתָא דְלָגוּ  
 מִן צַחוּתָא, כִּד מִתְקַשְׁרֵן בְּנִשְׁמָתָא דְלַעֲיִלָּא, בְּצִרוּרָא  
 דְחַיִּי, וְהַיְינוּ בְּצַח חַד, צַחוּת תְּרִין, דְּאִינוּן לַעֲיִלָּא  
 לַעֲיִלָּא, בְּיִקִּירוּ דְנִשְׁמָתָא וְדַאי, כְּלוּמַר צַחֲצַחוּת, מֵאֵן  
 יֵרִית דָּא, נִפְשָׁךְ. נִפְשָׁךְ מִמֶּשׁ. זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא.  
 אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּד אָנָּא בֵּין אִינוּן חֲבַרְיָא דְבָבֵל,  
 מִתְכַּנְשֵׁי גַבְאֵי, וְאוּלְפֵי מְלִי בְּאַתְגַּלְיָא, וְאִינוּן  
 עֵיילֵי לֹון בְּגוֹשְׁפִּנְקָא דְפְרוּזְלָא תְקִיפָא, סְתִימָא מְכָל  
 סְטָרִין. כְּמָה זְמַנִּין אוּלִּיפְנָא לֹון אֲרַחוּי דְגִנְתָּא דְמִלְכָּא,  
 אוּרְחוּי דְמִלְכָּא. (נ"א כְּמָה זְמַנִּין אֲמִינָא לֹון אֲרַחוּי דְאוּרִייתָא דְמִלְכָּא קוּדִישָׁא

וְאוּרְחוּי עֲלֵאִין).

כְּמָה זְמַנִּין אוּלִּיפְנָא לֹון כָּל אַנוּן דְרַגִּין דְצַדִּיקֵיָא  
 דְבַהֲהוּא עֲלֵמָא, וְכִלְהוּ מִסְתַּפֵּי לְמִימַר (דף רכה ע"א)  
 מְלִין אֲלִין, אֶלָּא לָעָן (מַעֲלֵעִין) בְּגַמְגוּמָא. בְּגִינֵי כֶּךָ  
 פְּסִילוּסִין אֲקָרוּן, כְּהֵהוּא פְּסִילוּתָא דְמַגְמָגָם בְּפוּמִיָּה.  
 אֲבָל לְזַכוּתָא דְאִינְנָא לְהוּ, הוּאִיל וּמְסַתְּפֵי. דְהָא אוּרָא  
 קוּדִישָׁא וְרוּחָא קוּדִישָׁא אֶתְעֵדִי מְנִיָּהוּ, וַיִּנְקִי  
 מְאוּרָא וְרוּחָא דְרְשׁוּתָא אֲחַרָּא. וְלֹא עוּד אֶלָּא דְקִשְׁת  
 אֶתְחַזִּי עֲלֵיָּהוּ, וְלֹאוּ אִינוּן כְּדַאי לְמַחְמֵי סְבַר אֲנַפּוּי (ס"א)  
 כָּל שְׁכַן סְבַר אֲנַפִּין אֲחַרְנִין. (דְאַלְהוּוּ)

אבל דא מהניא להו, דאנא שכיה בעלמא ואנא סימנא  
 בעלמא, (נ"א סמבא) דהא בחיי לא יתיב עלמא  
 בצערא, ולא אתדן בדינא דלעילא, בתראי לא יקום  
 דרא פדרא דא. וזמין עלמא דלא ישתכח מאן דיגין  
 עליהו, וכל אנפין חציפין ישתכחון בין לעילא בין  
 לתתא. לעילא, בחובייהו דלתתא, וחציפונתא דלהון.  
 וזמינין בני עלמא דצווחין, ולית מאן דישיגח עלייהו.  
 יהדרון רישא לכל סטרי עלמא, ולא יתובון  
 באסוותא. אבל חד אסותא אשכחנא להו בעלמא ולא  
 יתיר, בההוא אתר דישתכחון אינון דלעאן באורייתא,  
 ואשתכח בינייהו (ויקרא ע"א ע"א) ספר תורה דלא משתקר  
 ביה. כד מפקי האי, בגיניה מתערי עלאי ותתאי. וכל  
 שכן אי אכתיב ביה שמא קדישא כדקא חזי, והא  
 אוליפנא מלה.

ווי לדרא דאתגלייא בינייהו ספר תורה, ולא מתערי  
 עליה לעילא ותתא. מאן אתער עליה בשעתא  
 דעלמא בצערא טפי, ואצטריך עלמא למטרא,  
 ואצטריך לאגלאה ספר תורה יתיר בדוחקא דעלמא.  
 דכד עלמא בצערא, ובעאן בני נשא רחמין עלי קברי,  
 כלהו מתין מתערין עליה, דהא נפשא אקדימת  
 ומודעא לרוחא, דהא ספר תורה אשתכח בגלותא,

דְּאִיגְלִי בְּדוּחְקָא דְעֵלְמָא, וְחֵיִיא אֶתְאֵן וּבְעָאן רַחְמִי.  
 כְּדִין רוּחָא מוֹדְעָא לְנִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ  
 הוּא, וְכִדִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעָר, וְחָס עַל  
 עֵלְמָא, וְדָא עַל גְּלוּתָא דְסֵפֶר תּוֹרָה מֵאֶתְרִיהּ, וְחֵיִיא  
 אֶתִּין לְמַבְעֵי רַחְמִי עַל קְבָרֵי מֵתֵי. וְוִי לְדָרָא אִי אֶצְטְרִיךְ  
 סֵפֶר תּוֹרָה לְאִגְלָאָה לִיָּה מֵאֶתֶר לְאֶתֶר, אֶפִּילוּ מִבֵּי  
 כְּנִישְׁתָּא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, דְּהָא לָא אֶשְׁתַּכַּח בֵּינֵייהוּ עַל מַה  
 יִשְׁגַּחוּן עַלֵייהוּ.

וְדָא לָא יִדְעִין כְּלָהוּ בְּנֵי נֶשָׂא, דְּהָא שְׂכִינְתָא כַּד  
 אֶתְגַּלְיָא גְּלוּתָא בְּתַרְאָה. עַד לָא תִסְתַּלַּק לְעֵילָא,  
 מַה כְּתִיב, (ירמיה ט) מִי יִתְנַנֵּי בַּמַּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים. לְבַתֵּר  
 בְּזַמְנָא דְדַחְקָא אֶשְׁתַּכַּח טְפִי בְּעֵלְמָא, תַּמָּן אֶשְׁתַּכַּחַת,  
 וּבְגְלוּתָא דְסֵפֶר תּוֹרָה, תַּמָּן הִיא, וְכֹלָא מֵתְעָרִין עַלֵיָּה,  
 עֲלָאִי וְתַתָּאִי.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי הֲנִי בְּבִלְאִי טַפְשָׁאִי, יְנַדְעוֹן מְלִין  
 דְּרֻזֵי דְחַכְמַתָּא, עַל מַה קָאִים עֵלְמָא, וְסַמְכוּי עַל  
 מַה קָא מְתַרְגְּשֵׁן. כַּד יִשְׁתַּכַּח בְּדוּחְקָא, יְנַדְעוֹן שְׁבַחָא  
 דְרַב (דְּמִנּוּגָא) יִיבָא סָבָא. כַּד אֶשְׁתַּכַּח בֵּינֵייהוּ, וְלָא הוּוּ  
 יִדְעֵי שְׁבַחִיהּ. וְהָא אֶשְׁכַּחנָא מְלוּי מֵתְקַשְׂרֵן בְּמְלוּי  
 דְשְׁלֵמָה מְלָפָא, בְּרֻזָא עֲלָאָה דְחַכְמַתָּא, וְאִינוּן לָא הוּוּ  
 יִדְעֵי שְׁבַחִיהּ.

וְהִשְׁתָּא אֶזְלִין בְּתַר מְלֵי דְחֻכְמָתָא, וְלִית מֵאן דְקָאִים  
עָלָהּ, וְלִית מֵאן דְקָרִי. וְעַם כָּל דָּא, אִית  
בִּינֵייהוּ פְקֻחִין בְּעֵבוּרָא דְשִׁתָּא וּבְקִבְיַעוּתָא דִּירְחִי, אִף  
עַל גַּב דְלָא אֲתֵייהִב לְהוּ, וְלָא אֲתַמְסֹר בִּינֵייהוּ.

תְּנִינֵן, תְּרִיסֹר יְרַחֲי, הָאִי נֶפֶשׁ אִיהִי מִתְקַשְׁרָא בְּגוּפָא  
בְּקִבְרָא, וְאֲתַדְנֹו בְּדִינָא כְּחָדָא, בַּר הֵהִיא נֶפֶשׁ  
דְּצִדִיקֵי, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, וְזִמְינָא בְּקִבְרָא, וְיַדַּע  
בְּצַעְרָא דִּילֵיהּ, וּבְצַעְרָא דְחַיֵּי יַדַּע (ס"א לָא יַדַּע), וְלָא  
אֲשַׁתְּדֵלַת עֲלֵיהּ.

וּלְבַתֵּר תְּרִיסֹר יְרַחֲי, אֲתַלְבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא חַד, וְאֶזְלִל  
וְשָׂאט בְּעֵלְמָא, וְיַדַּע מִן רוּחָא מַה דִּידַע,  
וְאֲשַׁתְּדֵל צַעְרָא לְעֵלְמָא, וְלִמְבַעֵי רַחֲמֵי. וְלִמְנַדַּע (לְחַו)  
צַעְרָא דְחַיֵּי.

וּמֵאן אֲתַעֲר לְכָל הָאִי, בְּזִמְנָא דְאִית זַכָּאָה, דְאוּדַע לְהוּ  
כְּדָקָא יְאוּת, וְהֵהוּא זַכָּאָה אֲשַׁתְּמוּדַע בִּינֵייהוּ.  
דְתַנְיָא, זַכָּאָה כַּד אֲשַׁתְּאֲר בְּעֵלְמָא, בֵּין חַיָּא, וּבֵין  
מִיתָיָא אֲשַׁתְּמוּדַע, דְהָא כָּל יוּמָא מִכְרוּזֵי עֲלִיהּ בִּינֵייהוּ,  
וְכַד צַעְרָא טְפִי בְּעֵלְמָא, וְהוּא לָא יְכִיל לְאַגְנָא עַל דְרָא,  
הוּא אוּדַע לְהוּ צַעְרָא דְעֵלְמָא.

וְכַד לָא אֲשַׁתְּכַח זַכָּאָה (דף רכה ע"ב) דְמִכְרוּזֵי עֲלִיהּ בִּינֵייהוּ,  
וְלָא אֲשַׁתְּכַח (ד"א ל"ג בִּינֵייהוּ) מֵאן דְאֲתַעֲר לְהוּ בְּצַעְרָא

דְּעֵלְמָא, אֵלָא סֵפֶר תּוֹרָה. כְּדִין עֵלְאִי וְתַתְּאִי מִתְעָרִין  
עֲלֵיהּ, וְצָרִיכִין כֹּלָא דִישְׁתַּכְּחוּן בְּהֵיא זְמָנָא בְּתִשְׁבֻּבָה.  
וְאִי לָא מִשְׁתַּכְּחִי, הָא מָאֲרִי דְדִינָא אֶתְעָרוּן עֲלֵיהּ,  
וְאֶפִּילוּ רוּחַ דְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, מִתְעָרִין עֲלֵיהּ, בְּגִינֵיהּ  
דְּסֵפֶר תּוֹרָה, כְּדַא תִּמְר.

תַּאנָּא, וְשַׁכְּבֵתִי עִם אֲבוֹתִי, בְּגוֹפָא, בְּנַפְשָׁא, בְּרוּחָא,  
בְּנִשְׁמַתָּא, בְּרֵתִיכָא חָדָא, בְּדַרְגָּא עֵלְאָה. אָמַר  
רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה אֲטִימִין מִכֹּלָא בְּנֵי עֵלְמָא, דְּלֹא יָדְעִי,  
וְלֹא מִשְׁגִּיחִי, וְלֹא שָׁמְעִי, וְלֹא מִסְתַּכְּלִי בְּמִלֵּי דְעֵלְמָא.  
וְהִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּכַּח עֲלֵיהּ בְּרַחֲמִין, בְּכֹל  
זְמַן וְעֵידֶן, וְלִית מָאן דִּישְׁגָּח.

תַּלְתַּת זְמָנִין בְּיוֹמָא, עָאֵל רוּחָא חָדָא בְּמַעְרְתָא  
דְּכַפְלָתָא, וְנָשִׁיב בְּקַבְרֵי אֲבֹהֵתָא, וְאֶתְסִיין כֹּל  
גְּרָמִין, וְקִימִי בְּקִיּוֹמָא, וְהָהוּא רוּחָא נָגִיד טַלָּא  
מִלְעֵילָא, מְרִישָׁא דְמַלְכָּא, אֶתְר דְּמִשְׁתַּכְּחִי אֲבֵהֶן עֵלְאִי.  
וְכַד מִטִּי (ס"א מַתְעָר) הָהוּא טַלָּא מְנַיְיָהּ, מִתְעָרִין אֲבֵהֶן  
דְּלִתְתָּא.

וְתַאנָּא, נַחֲתִית הָהוּא טַלָּא בְּדַרְגִּין יְדִיעֵן, דְּרָגָא בְּתַר  
דְּרָגָא, וּמִטִּי לְגֵן עֵדֶן דְּלִתְתָּא. וּמֵהָהוּא טַלָּא,  
אֶתְסַחֲי בְּבוֹסְמִין דְּגִנְתָּא דְעֵדֶן. וְאֶתְעָר רוּחָא חָדָא,  
דְּכִלִּיל בְּתַרִּין אַחְרָנִין וְסִלִּיק וְשֹׁאט בִּינֵי בּוֹסְמִין, וְעֵייל